

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

2. 39

-62

3015 32

1023 17

214 11

3476 53

DE Nederlâdsche

Spellinghe / uitghesteld by vîaghe
ende andwoerde ouer Joas Lambrecht
Letterstecker. Tot onderwijs der
Jonghers voor haer ear-
ste beginn.

CESSENT SOLITA,

DVM MELIORA.

¶ Sheprentt te Ghend in tiaar
¶. D. L.

G Octroy.

De Keiserliche Majestet heeft
toeghelaeten ende gheconsenteerd
Joas Lubricht Lettersticker te moghen
printen/vente/ende distribuere/dit re-
ghenwoerdigh boeklin van der Nederland-
sche spellijnghe: in alle zyne lande
den van haerwaerd oyer. Verbiedende
tzelde allen anderen druckers/residēren
binnē zinen lande van Brabant/naarte
drucken/vercoopē of andersins te distra-
heren:ghedurende den tijd van dry ja-
ren/op de verbuerte van xx. Carolus gul-
dens/tot profite vā det voornaems.
Dit was aldus ghedaan te Dūsel/ den
vijfsten/ en vijf. in Februario/ xx. neghen
ende veartigh. Ende onderteakend by
den Secretarissen.

De Zoste/ende
De Lants.

Joas L. Schrekt letterste ker welscht
allen beminders van goeden consten/
in als verstand ende goeden
voordgaangh.

Do dies wille/dat ic binnen
acht often iären haerwaerd/ by het
zoukisnghē ghemaaerwoorden ben/ tme schuuic/
d'onoughelijchē d'operhoapmijnghe lijsnghē/
ende tonachtezaam verschil / twielc alle school-
meesters/ schrijvers ende boueprenters ghebrū-
den/ in haer spellen van beeldterley Nederland-
sche als Vlaamsche/Brabantsche/Mollādsche/
Sheldersche/Cleefische/Wiessche/Gullichsche/
ende Zeaulsche taalsleben/ of uitganghen van
sprāken/vaar duer menighmaal de zin qwalic/
ende tot verkeardē verstande ghettrocken wero/
tzelijc diemaaal met diuerschen clercken en ghe-
leerde persoonen onderpreghende/ argudotren-
de/ en daar van disputēred; om ten nāsten datt
mōghelijch wēzen moghte/ daar in te voozien/
en betrijngh te vindien: en ghemaecke dat tot
noch toe niemā treffelic daar in ghetwacht heb-
bende/ iet an den dagh ghebraght en heeft: zo bē
ic van den zlane ghēwozven/niet wie vermitte-
heit (dat heit God) maar allean tot noadzaher-
lijck onderscheidijnghe des verstandes/ende tot
ontslafinghe van veel twielcs ende vliesterheidcs/
die somtijds van spellems haluen/ canen men-
sche in tschriuen overcommen/ dit bouxkin van

A ij.

der Spellijnghe / an dé dagh te brijnghé: op dat
van nu voord an/ tzelde in alle scholen van Né
derlandscher spráke / den ionghers zoudē mó-
ghen voorghehauden ende onderwézen werden.
Miet dat mijn meanijnghe of verstand 3p/dat de
Hollanders / of Brábáters haer eighen manie-
ren van uitspráke/op de Vlaamsche wíze / of de
Wlāmijnghe ende Vrieken haer pronúciacie / op
de Brábantsche/of Holládsche uitspráke veran-
deren zullen : maar dat elc in tsine zulke termen
of silleben van spráken/als hy in zijsnder moedet
talen ghebruukt / de zelue déghelic/ende met zul-
ken letters alser toe dienen/spelle magh. Exem-
pel: Zo waart de Zealáder pronúcieerd Ja:daat
en behoaro hy in tspellen vā den zeluen woordē
den Wlāmijng noch den Brábáter niet te vol-
ghen/aldus Ja: of hy moestē dat zoa spréke. Wa-
gheliken schrijft de Brábáter qwalic buiten/ghe-
merct dat hy tselvde woord pronúcieerd ch uit-
spréect aldus / beuten : maar de bezonder faute
van dézenes/dat hy de letter u quálic naamē/zeg-
ghende eu / des ghelijs námende i ei. Zoa an-
iegheligh / in de Nederlandsche spellijnghe ver-
stand hebbelichtelic bevinden ende kennen zal/
nérstelic gástaunde/ tinhaud van dit teghenwoor-
digh wérk/ghedeald in díjen.

Tearke dcal spréekt vander kénesse/ende ná-
mijnghe der letters van het a b c / met tgheend
datter noch ancleeft.

Tweaste spréekt vander spellijnghe / van al-
derande consonant ende vocaal silleben.

Toerde leard / hoemen med alderande rede :
nen/ende propoeten diemen by gheschifte/of in
piete (tly diche of gheā) uitstelle wile/behoard
te haderen/re daer med om te gaā. Mocht iemā
zegghē/tes te langhe ghebeidt/ghy coint te late:
het hadde wel goed gheweest/hadde déze manie-
re van spelen ouer vijf. of x. honderd iaren be-
ghin ghenomen . Andwoorde : Met es waart .
Rivalic hebbyc icc oac duruen bestaan te doene /
elsoeles om clanghe ghebruec (maar mesbruec
moeghtmek het zegghē) en om datmek niet zegghē
en zoude/dat ic eā opbrijngher bā nieuwighede/
in zakk die zo langhe tijd ghestaa hebbē/en ware.
Waart men zeght in Fransoaische ean zuerligh
et wate woord / Meteuls batel sur le tard/que
jamais / Dats te zegghen : Alsmē langhe qwalle
et buten swerghs ghegaā heeft/zo eist nochtang
beter lastachtig ten rechte påde ghekearo/dā nē:
mermeat. Wiet mede scheade icket van (ghēveft
twinne altjds om ean beter) biddendz/eanē ighe
lichen/dézen minc aarbeid med al zulker ionsten
t'omhelzen/endz in tgoede te némen/als ic hōpe
ménighē daar duer lief ende verlichtinghe ghe-
daan te hebben .

C Tot den lezer.

Wie hier gheprézen Maakt elken condigh
Duer spelleis wézé Wer dijnghen grondigh
Verwóderen heeft / Ghespecierd hier :
Wilt earst wel lézen Zy werden bondigh
Cinhaus van dézé / Tot mear vermondigh
Den bónesse gheest. Woord an ghestierd schier

A tis .

Henric banden keare/ en alle goede
gheaten/ en beminde/ der oprechter
Ortheographie/ wie baupkin se
comandeece.

 Del artille/ Mercurijs al zine:
Die wiche beminde/ of zotis d wat tellē.
Zoudt ghy prys/ los/ sang/ en eare ghewinne/
Al die/ en dinnen/ zo moet ghy wel spellen.
Wild nu allen twikel en duchten vellen/
Inbaerdende dees leertijnghe/ onghetruerd sijn:
Hier mede behelpt u doods/ zonder quellen.
Die den Spieghel heeft/ en dark niet bezuerd ziju.

Leard hier vocaleu en consonanten schea'n
U tilleben lea'n/ met diphthonghen páren/
Leard oac u letteren met accenten beclean
En figuren al t'ea'n/ laatt openbaren.
U ridenen leard by puneten verga'ren:
Met werdt t'uwer earen/ zijd ghy man of kind:
En acht niet wat d' onbekende betteken/
Maar laatt altijds tauds/ als ghy een beter vind.

Somma/wild ghy d'au^r spellinghe obserue're
Ghy moet abuzem/ in duzent zéken:
Want ghy niet rechx/ en cono ghevestinghèren
Van wear/waer/ of west/ en dat wel gheraken.
Mochtans in oemment differentie maken.
Niet by dees allean/mast heel ander meare.
Diers hem verstaan/zullen taude wel skaken/
Dus volghes die wille/ Wie gaad ic Keare.

Het erste deal

Sprekēn vander kennesse ende
nāmijnghe der letteren van
den a b c / met datter
ancleest.

De Learknecht vraagt.

W Easter / als een Jongman
earst ter scholen gaad / wat
zalmen hem earstmaal voorhauden
ende learen ?

De Measter antwoort .

De kennesse / ende oprechte nā-
mijnghe vā den letterē des a b c / de
welcke men schuldich es uut te spre-
ken op eanen voais of sillebe / zondet
eantighen achter lui daar by te han-
ghē : het welke meest te wachte staad
in de consonanten .

L.

Wat letters ghebrūkē de Neder-
landers mearst in haar gheprentte
bouckē / ende hoe heatmen de zelue ?

B.

Zy werde ghenaamt Ronde let-
A iiij.

Ters / ende zijn déze met hâren capitá
 len ende rubriken tot xxiij. toe .
 woordlet
 ters die : a . b . c . d . e . f . g . h . t . k . l . m
 mē altijo
 achter ea : n . o . p . q . r . s . t . u . x . y . z .
 nē bullen
 gin / ende
 booz d'eat
 ſt. letter
 vā allē nā
 men van
 mans /
 hzaute /
 ſteden / en
 dozpen
 ſteid .
 rubrike
 zijn roa :
 de hoafd :
 letters
 diemende
 altijo in
 ebeghin :
 van ean
 doofje :
 den .

a . b . c . d . e . f . g . h . t . k . l . m	n . o . p . q . r . s . t . u . x . y . z .	A . B . C . D . E . F . G . H . I . K . L . M .	N . O . P . Q . R . S . T . U . X . Y . Z .
I . E . U . Q . O . P . Q .			
B . S . A . U . X . Y . Z .			

L.

L. Goede measter / ghemaerct dat
 wy Nederlanders somtijds Latijn/
 Walsch/of Grieks learen / zo wild my
 oac (op alle auentüre / of ic in tiden
 naarcōmende van den zinne wierde
 de zelde talen te learen) ean wei-
 nigh daar van belchead ghēuen .

M.

M. De letters diemēn ten Walsche
 meast ghebruuct / werden ghenaamd
 bastaarde / ende zijn déze met hâren

hoofdletters tot xxij. toe / te weten .

a . b . c . d . e . f . g . h . i . l . m .
n . o . p . q . r . s . t . u . x . y . z .

Chemeon
Valkaer
de letters

A . B . C . D . E . F . G . H . I . L . M .
U . O . P . Q . R . S . T . V . X . Y . Z .

Valkaer:
de hoofd=
letters.

L.

C Hoe comt dat ghy hier k achter=
laatt ?

M.

De fransoainen en ghebrûken in
haar fransoaische woordé nemmer=
mear h / maar inde plaatse der zel=
uer c / of qu .

De Grieksche Letters zijn déze
met hâren capitálen tot xxiij. toe .

α . β . γ . δ . ε . ζ . η . θ . ι . ς . λ . μ .
ν . ξ . ο . π . ρ . σ . τ . υ . φ . χ . ψ . ω .

Grieksche
letters .

A . B . Γ . Δ . E . Z . H . Θ . I . K . Λ . M .
Ν . Ζ . Ο . Π . Ρ . Σ . Τ . Υ . Φ . Χ . Ψ . Ω .

Grieksche
hoofdlet=
ters .

De Latijnsche / Romeinsche / of
Italiâlsche letters zijn déze met ha

ren capitálen / tot xxij. toe te wéten.

Rhemeen a . b . c . d . e . f . g . i . l . m .
Romein sche let : n . o . p . q . r . s . t . u . x . z .
vers .

Italiäen a . b . c . d . e . f . g . i . l . m .
scheletter n . o . p . q . r . s . t . u . x . z .

Romein A . B : C . D . E . F . G . I . L . M .
sche / of
Italiäst. N . O . P . Q . R . S . T . V . X . Z .
hoofdletter :
vers .

L.

C Hoe cōt dat ghy hier noch h/moch
h/noch y/en steld ?

99.

De Latijnsche en ghebrûken in
haar eighen tale k/noch y: ende h/zeeg
ghen sy datt gheâ letter en es /maac
heatent allean aan teake van uutha-
semijnghen .

L.

C Want heft lieue measter/nu wil-
de ic wel wete / in hoeueel soortē de-
voornâde xxiij. letters die wy Ned-
landers ghebrûke / ghedeald werde .

99.

In tweo soorten / te wéten in vo-
câles, ende consonantes .

L.

C Watzijn vocâles :

M.

Wat zijn luidede sprekede of voais
ghenuede letters: zöder de welke mé
ghean sillebe noch woord / op zijn
recht spelle en magh noch en tā : ia
eant vocale allean / maadt zötds eā
sillebe of woord: zoamen hier naast
noch beninden zal endezijn déze /

a . e . i . o . u .

Van den welken zijnder tweea / die
zomtids veranderen in consonates
te weten es u. **De** iconsonans hebbē
ic overteakenēd met eā slipki aldus i /
es die zalmē dē Höghers learen nāmē
ijinkel i. **De** u iconsonans es tweauau
digh van masksel / te weten aldus u /
ende aldus u met eā slipken onder
schieuē: de welke mé dē kinders zal
learen nāmē ijinkel u wē te zijnende
alſe aldus staan w / of aldus uu / 30
zalmenze dobbel uwen nāmen.

*Ende als de voorzeide tweea conso-
nantes i ende u hoafdletters zijn / 30
can menze licht onderscheiden van
den vocalen hoafdletters / de zelue
oat overteakenēd met ean slipkin
aldus I U W.

nota.

p finaal
es more
uauz ons
de totale
maerives
?

nota.

*
soē dact
w / of oet
da no ca:
pitsal /
raanze
boop de bo
cälen met
gheā slip:
hui teake
ne : want
dā zijnze
altius cō
sonante .
maar
boop com
ghe conso
nätēzal:
me w con
sonant al
lean ean
pointgi
ghēuen .

L.

¶ Hadt niet ghenough ghetweest/de
I consonans med een stikkin te teake
nen / en I consonans ald' y te laten e

M

Ja / hadde I consonans, zonder
qualic boughe / moghe staā in tmid-
den van een woord / aldus viver /
over/stuver/loben: maer neans ten
ware in woorden die cōposite figūre,
dats die vā tweā gheheale' ol' ghebro-

Nota.

Wēvāghe/ ghebloukt/ onderbraghē/
de magh: ontvriiden/ vervoeren: of die ghelijc
spelle met copeerd zijn / als t volct vlas / &c.

p / inotif. D'earste sillebe van dézen voorgaā-
den woorden te weten be/ghe/naar/
onder/ont/efi bet/zijn led'silleben/ of
articuli prepositiui, dats voor/woordē/
ol' voor/sillebe / diemē zomtiids hoor/
and woordē steld/tot sterker beteake

L.

C nes.

¶ Ghy zeidt daar bōren/hoe dat de
vocalen zomtiids allean / ean sillebe
máken/ende zomtiids oac méde/ean
woord. Zeght my daar vā ean wei-
nigh belcheads!

¶.

Slaad ga deze vijf naar volgheliſt pier zieb
men hoe
dat de bo-
woordē/wat elke earſte letter maakt callen zō-
tius ſtate
de makē.
aan ſillebe/ als / Adriāan/ēdel/ izer/
olijftac/uterſte. het heilic
gheschree
in latijn
en waled
mēre.

L.

¶ Maact my van ghelikē wijs/ hoe
ſi waat de vijf voornaaerde vocaal
letters/ woorden maken: ende hoe
men die onderscheaden zal!

¶.

Als de voornaaerde vijf vocaal let-
ters/woorden beteakenen / dan zal-
mer den accentum grāuem op zetten
aldus / à . è . i . ò . ú . Exempel.

A Pieter / sy dy daar : a en es hier pier zieb
men hoe
gheā/letter/ maar eā woord te wetē dat de bo-
interjectio applaudētis, dats eā tuschē: callen zō-
tius woog
de makē:
gheworpe woord der reden/ vā iemā het welke
die eanen anderē blide liere toaght. het welke
gheschree
in latijn
 behaluen
E mijn goed vried / laat u ghezeg-
ghen! e en es hier ghean letter/ maar ende u
en in effrā
soaliche /
 behaluen
ean woord/ te wetē oac interjectio ex-
postulantis, dats van ieman ghesprou.
ken die iet vriendlic begherd.

J God bescherm os/wat es dat! i en
es hier oac van ghelikē ghean letter

maat een woord te weten oac interie

Mota
Als se he
calē moet
dē mocht
ghelyk
hier/aase
galmē de
waghers
leact zeg
ghen al:
bus/
allez a.
t allez i.
t allez u.
ctio admirantis, dats van ieman die
hem verwondērd / ghesproken.

es hier aduerbium vocandi, dats een
woord van ieman / die eenen andere
toe of an roupt : of t'woord van eenē
waghensemā / als hy wild dat zijn per-
son stille staan zullen.

W. eist dien ic meane:ū es hier pronō
men, dats een woord/eanighen per-
soan of naam beteakenende.

L.

C Wat este zegghen accent grāuis :

¶.

flauwē opgangh vā voaize/maat
mē moet in Taedslāsche niet zo zeer
anzien / zinen voais / als zijn beteake
nesse / want by den zeluen zo werd
principaliē / d'ean diccie van d'āder /
te wete nomina vā pnōmina aduerbia
est interjectiones onderkēd en onder-

L. Scheadē.

C Wat zijn consonantes :

¶.

Dat zijn medeluidende / medespree-
kende / ende medevoaishēueñ let

ters/de welke nimmer meer alleane,
noch al stodē zy alle by ean/en cōnen
noch en möghen sillebe noch woord
ghemakē (zo eyt dan wel onbehoar
ligh/dat de zommeighe spellē d̄z voor
dat/m̄z voor met/n̄z voor niet/wt
voor/nut/et̄ v voor u)ende zijn deze
tot xix.toe / b . c . d . f . g . h . i . k . l .
m . n . p . q . r . s . t . v of y . x . z .

L.

C Dat verstand hebbē ic wegh. Nu
willē ic wel wete de rechte uutspra-
ke / van den voornaaden luidenden
ende mēludenden letters?

M.

De lādest moetē met openē mon de rechte
de / en de tanden verschadeen / ghe- = uutspra-
pronūcierd werden / en en möghen te den
met gheanen anderen letters ghe-
speld werden / van by haer zelue.
Ende zijn zomtids māculine, dats
mannigh / ende vā stiuen voaize en
uitgangh / ende dan zalmer den ac-
centum acutum böuen op zetten al-
dus / à . é . i . ó . u . Ende zom
tids zijnze feminenz, dats v̄au =

wigh / wiugh / of van slauwen voaſ =
ze ende uitganghe / ende dan zalme
ze laten staan naact / en ſons accent .

L.

¶ Wat es te zegghē accentus acutus :

¶ Stiuen opgang van voaize .

L.

¶ Gheeft my exempelen / daar den
accentus acutus vald op de vocalē !

P.

Acta.	á Halá / gláutie / bákeren / házelere .
Dey 6.	Béyaacd / ghélu / recómanderen .
vocalen	Hatté / herezíe / melancolie / tregie .
gheäcken	Belduen / vertörperd / memórië .
zuweerd	Verdúyeld / betúnen / bezúren .
verbato	y finaal es altijds <small>masculinum</small>
men oac	Hier doed te noterewhoe dat men
r'obserue	niet ghehaudē en werdt / in alle ghe-
re in elas	Schriften of prenten den accentum acu-
tijnen en in	tum t' obserueren / dan allein in mate-
walsche.	rien die de leartijnghe der Jonghers

angaan / en dat om trecht pñuciérē .

L.

¶ Gheeft my nu t' verstand van der
rechter uitsprake en pronunciatiē
van den vocalen / elc bizonder !

V.

- a, werd uitghesproke / wat wide
achtigh gape / de kinne neder sté
kende ende de tonghe los .
- e, wat zoetelic ghinkelende / then-
de van der tonghe téghen d'onder-
ste tanden .
- i, of y, wat greinzede / thende van
der tonghe téghé d'onderste tandé/
en beade de canten van der tonghe
téghé d'opperste baactandé haudeſſ.
- o, De leppé wat rond treckende / en
de tonghe los .
- u, ean muulkin makede / of ean tó-
tgin uutstekede / thende van der ton-
ghe téghen d'onderste tanden .

L.

C It beyninde datt inder waarheit
zoa es / ghelyc ghy zeght. Nu de con-
sonanten :

V.

De consonantén werden zeldza-
melicker uitghesproken: maar haer
námen cannen wel spelle / behaluen
ien vte weten aldus .

B, bē / de leppé zoetgins zondē per-
sen d'eane téghen d'ander bougheſſ.

S.

c, cé / de welke heeft t'wea crachten
te wéten van een k / ende dat alse
staad voor a o of u : ende van eans /
ende dat voor e of i staande.

d / dé / thende van een dicke tbghe
zoetgins téghen d'opperste tanden
stekende / al grollende aan weintigh.
f / ef / d'opperste tandē téghen d'on-
derste leppen haudende / al blázen.

g / gé / werd ghepronciéerd t'wea-
sins te wéte voor a o u / ghelyc offter
en h tußchen stonde / t'dicke en plat-
te van der tonghe achter téghé tver-
hémelte van dé monde . Maar voor
e / ende i / zo medeluudse ghelyc i colo-
nant voor de vocálen doed .

h / ha / of haats / met opené monde/
zoetgins uit den grond van der
borst / uuthaasméde / alse in theghin
van den woordé staad : in midden
van den woordé wat slyer : maar in
thehi / de canten van det tonghe zoe-
tgins téghé tverhémelte haudende /
al gussende .

i / staande voor de vocalē / werd uit-
ghesproken ds tonghe stekende / en
perseñ bouen téghen ttandvleach /

zond datmē de zelye iet hoare mag.
¶ ka / tplatte van der tonghe te =
ghen tverhemelte / thende van der
tonghe los.

¶ el / al gāpende / de kinne ean wet =
nigh neder stekende / ende thesi van
der tonghe stekende teghen toppe =
ste tandvleasch / ende daar an hau =
desi / op dat duer ticht asscheade ghea =
nen achter lul ghemaakt en werde.
¶ em / earst al gapeſi / ende dan de
leppen zoetelic slutende.

¶ en / al gapeſi / ds kine nederwaart
stekende / en de tonghe brijinghende
teghen tbinnenste oppertād vleasch.
¶ pē / de leppē persende / es̄i dan opē =
voende met eanen berst.

¶ cu / gheltic k / zōder datſe niet staā
en mag voor eanighe vocale / of daac
moet u huidige tuſchē bean staan / u qui =
volghēde de Latijnsche spellinghe: dū / es̄ā
maar volghēn den rechten aard vā u/die weg
onzer Nēdlandscher spellinghe / w bied.

of / er / theñ vā der tōghe al bē =
hei / copperste binnen tandvleasch /
half enhalf gherakende .

of / s̄ / finaal / es / al hussen / de tōghe

B ij.

half en half/ téghen tverhémelte' en
opperste binné tand vleasch hauden/
de tanden van ean.

t/ té/ thende vā der tōghe stijf téghē
tbinenste van d'opperste tanden sté-
kende/ ean weinig grijnkeleñ/ ende
met eanen herst.

v/ of u/ es ghenoug vā gheliker uit-
sprake als f/ zōd datse niet en blaast/
maar horzelt wat.

g/ ics/ werd uitghesproken ghelijs
ks/ en es in Tneder. altijds finaal,
z/ zeet/ al huszendē en alhorzelende/
t voorste deal van der tōghe/ half en
half/ by tbinenste oppertand vleasch
haudende/ de tanden nālic gheslotē.
En en comt nerghens achter de vo-
cālen in ons Nēdetlandisch.

L.

G Angaande de rechte kennesse en
uitsprake van den vocalen ende con-
sonanten/ des en behouue ic ghean
breader verclaars. Maat bōuen de
zelue/ zo beuinde ic noch ander let-
ters met tittels/ haackins/ schrabbe
kins/ traikins/ duerslēghen/ ende
andersins: zo wel zōtijds in Clatiu

en walsch als in ons Nederlandsch,
te passe commest: en somtijds in tean
en niet in tander: wild my daarvan
tbedied zegghen / indient u belieft.

¶

Gherne. De letters daar ghy af
spreectheatē abbreviatōnes, of liga-
ture, dat zijn vercoorte silleben ende
woordē de welke men somtijds ghe-
bruukt in tyrenten ende schryfē om
letters/silleben of woorden te win-
nen/allmen ghērne vullic ghedaan
hadde/of anders: en zijn deze/alzoa
men die ghemealit uzeerd/ghesteld
naar ordenanciē van den a b c.
æ / maact ae / in Nederlandsch. Lat.
ende Walsche.

an / anno / in Nederlandsche / Lat.
ende Walsche.

ā / am of an / in Nederlan. Latine/
ende Walsche.

ā / ber / in Nederlandsche / Latine/
ende Walsche.

ā / cra / in Nederlandsche / Latine/
ende Walsche.

ç / l in Walsche .

d / der / in Nederlandsche / of abusue = beta. penjers

B iii.

bēheerd / lic penning: denier in Walsche/ēn
mēaldus / naq / in Latine: quod.
te schrijf / ven pen. / ae / in Neder. Latine / ende
Walsche.
ē / em of en / in Néd. Lat. en Wal.
ē / ere / in Neder. Latine / ende
Walsche.
g / gra / in Neder. Lat. ende Wal.
groate / in Néd. in Wal. gros.
h / hic / in Latine.
h / hys / in Latine.
h / hoc / in Latine.
healcher / in Nederlandsche.
i / im / of in / in Nederlād. Latine,
ende Walsche.
i / intra / in Latine.
Note. i / is in Latine.
pondē: lib. abuzuelic in Nederland.pond:
hoeromē in Latijn libræ, in Walsche / libûre.
te schrijf / aldus / in Latine naar a aldus als/ alias.
Phls Philips: v / etc.
m / werd diuerschelic ghendomē te
wetē na e/maakt na o/ald'om
maact omme: somt maakt somme:
voornaam maakt voornaamde: en
meat andersins in Nederlandsche.
En in Latine na q/aldus qm.maakt

quóniam: *th*/maakt tāntum.
m, meester/in Nederlādsche.
m^r, maistre in Walsche.
mⁱ, maiestett/in Nederlandsche .
m^e, maieste/in Walsche.
f, maakt oac diuersche spellinghe'
in Neder. te weten na e/ ald' en,
maakt ende: *voorn*/*voornaad*: en i
Latine na b/ ald' bsi/ maact bene:
qsi/ quando: *ts*/ tamen *ts*/ unde: *ts*.
alleane tusschen tweā punctgins
enim.
ō, om/of on/in Nederlādsche/Lat.
ende Walsche.
ø, of s: allisng/of half/in Nederlādsche:
en in Walsche obole/
tminste gheld datmē vindē magh.
œ, oe/in Nederlād. Latine ende
Walsche.
y, per/in Nederlādsche/Latine/en
Walsche.
p, pre/in Nederlādsche/Latine/en
Walsche.
p, pri/in Nederlādsche/Latine/en
Walsche.
p, pro/in Nederlādsche/Latine/en
Walsche.

B iii.

- q / que / in Neder. Latine/ en Wal.
q / que, in Latine.
q / qui / in Nederland. Lat. Wal.
q / quo, in Latine.
q / qua / in Neder. Lat. en Wal.
q / quam, in Latine.
q / quod, in Latine.
k / in Latine / staas naarm / maact
mater, na n / noster, na p / pater.
y / cum / in Latine / in thende van
den woerde.
l / recepte in Nederland. en Wal.
Ende responsorum in Latine.
s / schelligh of ser / in Nederlandsche.
leg, in Lat. en sould, in Walsche.
s / sieur / of Seigneur / in Walsche.
s / supra in Latine.
t / tur, in Latine.
t / ter / in Nederland. Lat. en Wal.
v / ver / in Nederland. Lat. en Wal.
v / versus, in Latine.
g / &, o, et / in Latine / en Wal.
z / vox in twoord / con / in Neder.
Latine / ende Walsche.
z / achter bouen an twoord maakt
us / in Nederland. Latine / en Wal.
z / contra, in Neder. Lat. Wal.

Tweaste deal, sprekende van der spellijnghe der consonantende vocaal silleben.

Learknecht.

Als van der kennesse der let
ters / med diesser ancleest / hebbē ic
nu ghenough t verstand wegh: maar
ic wilde wel wetē de rechte spellijng =
ghe van den vocalen voor de conso-
nanten: consonāten voor de vocale /
ende wederom de vocalen tusschen
de consonanten / en consonanten tul-
schen vocalen.

Notes.
colonat
silleben
sijn ghe =
maakt da
colonate
en vocale

Measter.

Dit zijn eerst de silleben van een
vocale voor een consonante.

Ab eb ib ob ub.	Ac ec ic oc uc.	<small>Nota.</small>
Ad ed id od ud.	Af ef if of uf.	<small>de vocale door de</small>
Ag eg ig og ug.	Ah eh ih oh uh.	<small>colonat alleen kaā</small>
Al el il ol ul.	Am em im om um.	<small>de / berlie</small>
An en in on un.	Ap ep ip op up.	<small>gen wat baa haer</small>
Ar er ir or ur.	As es is os us.	<small>iedrechte uutschre</small>
At et it ot ut.	Ar er ix ox ux.	<small>ke.</small>

Caten vocat voo: t'wea cōsonantē.

Abo	ebd	ibd	obd	ubd	.
Abs	ebs	ibs	obs	ubs	.
Abt	ebt	ibt	obt	ubt	.
Ech	ech	ich	och	uch	.
Acs	ecs	ics	ocs	ucs	.
Act	ect	ict	oct	uct	.
Edu	eds	ids	ods	uds	.
Adt	edt	idt	odt	udt	.
Efd	efd	ifd	ofd	ufd	.
Afl	efl	ifl	ofl	ulf	.
Afm	efm	ifm	ofm	ufm	.
Afn	efn	ifn	ofn	ufn	.
Afs	efs	ifs	ofs	ufs	.
Aft	eft	ift	oft	uft	.
Afx	efx	ifx	ofx	ufx	.
Egh	egh	igh	ogh	ugh	.
Ags	egs	igs	ogs	ugs	.
Agt	egt	igt	ogt	ugt	.
Eks	eks	iks	oks	uks	.
Akt	ekt	ikt	okt	ukt	.
Alb	elb	ilb	olb	ulb	.
Alc	elc	ilc	olc	ulc	.
AlD	eld	ild	old	uld	.
Alf	elf	ilf	olf	ulf	.
Alg	elg	ilg	olg	ulg	.
Alk	elk	ilk	olk	ulk	.

Daar zijn wel noch meer ander
daar ghean rechte regel noch mate
af en es / maar elc ghebruulc zoatt
he goed dinkt / zo dat icker hier niet
affcheade. Maar men zal hier note
ren hoe datter noch zommighe let
ters van den voornaamde xxiiij. zijn /
die ondertiden ghetal maken / ende
zijn dese.

- i. maakt honderd .
- d. vijfhonderd .
- i. een .
- l. vijftigh .
- m. duust .
- v. viue .
- r. tiene . altijds met een poaintgin
der achter .

L.

Goorzienighe meester / en late u
niet verdriet / de voornaade zeuen
ghetal letters te stelle in sulke ordo
nancie alsme die behoard te ghebrú
ken / en ghebruuct / zo wel in tpreten
als in tschrijuen !

¶.

Zied hier de tafel / zo wel van tghe
mean / als van tafel ghetal .

I. ii. iii. iiiij. v. vi. viij. viij. ix. r. xi. xii.
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.
xiiij. xliij. xb. xvij. xvij. xvij. xix. xx. xxij.
13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21.
xxij. xxij. xxij. xxv. xxvij. xxvij. xviij.
22. 23. 24. 25. 26. 27. 28.
xxix. xxi. xxij. xxij. xxij. xxij. xxv.
29. 30. 31. 32. 33. 34. 35.
xxxv. xxxvij. xxxvij. xxxix. xl. xlj. xlj.
36. 37. 38. 39. 40. 41. 42.
xlij. xluij. xlv. xvij. xlviij. xlviij. xlvi.
43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.
li. lij. liij. liij. lv. lvi. lvij. lvij. lij.
51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59.
lx. lxj. lxij. lxij. lxij. lxv. lxvij. lxvij.
60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67.
lxviij. lxix. lx. lxij. lxij. lxij. lxij.
68. 69. 70. 71. 72. 73. 74.
lxxv. lxxvij. lxxvij. lxxvij. lxxix. lxx.
75. 76. 77. 78. 79. 80.
lxxxij. lxxxij. lxxxij. lxxxij. lxxx.
81. 82. 83. 84. 85.
lxxxv. lxxxvij. lxxxvij. lxxxix. xc. xcj.
86. 87. 88. 89. 90. 91.
xcij. xcij. xcij. xcij. xcij. xcij. xcij.
92. 93. 94. 95. 96. 97. 98.
xcij. C. D. 99.
99. 100. 500. 1000.

Acht / echt / icht / ocht / ucht .
Acts / ects / icts / octs / ucts .
Adst / edst / idst / odst. / udst .
Afdt / edot / ifdt / ofdt / ufdt .
Aflm / eflm / iflm / oflm / uflm.
Afn / efn / ifn / ofn / ufn .
Afls / efls / ifls / ofls / ufls .
Aflt / eflt / iflt / oflt / uflt .
Afms / efms / ifms / ofms / ufms.
Afnt / efnt / ifnt / ofnt / ufn .
Afnz / efns / ifns / ofns / ufn .
Afnt / efnt / ifnt / ofnt / ufn .
Alps / efps / ifps / ofps / ufps .
Alpt / efpt / ifpt / ofpt / ufp .
Afst / eft / ifst / ofst / uft .
Aghs / eghs / ighs / oghs / ughs .
Agst / egst / igst / ogst / ugst .
Agts / egts / igts / ogts / ngts .
Akst / ekst / ikst / okst / ukst .
Akts / ekts / ikts / okts / ukts .
Ales / elcs / iles / olcs / ulcs .
Alet / elct / ict / oict / uict .
Alds / elds / ilds / old / uilds .
Aldt / eldt / ildt / oldt / uildt .
Aifs / elfs / ilfs / olfs / ulfs .
Aift / eift / ifft / offt / uft .
Alg / elgs / ilgs / olgs / ulgs .

Allgt / elgt / ilgt / olgt / ulgt .
Alks / elks / ilks / olks / ulks .
Allkt / elkt / ilkt / olkt / ulkt .
Alms / elms / ilms / olms / ulms .
Alns / elns / ilns / olns / ulns .
Alnt / elnt / ilnt / olnt / ulnt .
Alst / elst / ilst / olst / ulst .
Alxt / elxt / ilxt / olxt / ulxt .
Amgs / emgs / imgs / omgs / umgs .
Ampt / empt / impt / ompt / umpt .
Amrs / emrs / imrs / omrs / umrs .
Amst / emst / imst / omst / umst .
Amts / emts / imts / omts / umts .
Anes / enes / ines / ones / unes .
Anct / enc / inct / onct / unct .
Ands / ends / inds / onds / unds .
Andt / endt / indt / ondt / undt .
Apst / epst / ipst / opst / upst .
Apts / epts / ipts / opts / upto .
Aecs / eecs / iecs / oecs / ures .
Aect / ect / iect / oect / uret .
Aeds / erds / irds / ords / urods .
Aedt / erdt / irdt / ordt / urodt .
Aefs / erfs / irfs / orfs / urofs .
Aeft / erft / irf / orft / urft .
Aegs / ergs / iegs / orgs / uregs .
Aegt / ergt / iegt / orgt / uregt .

Ulm	/	elm	/	ilm	/	olm	/	ulm.
Ulp	/	elp	/	ilp	/	olp	/	ulp.
Ulc	/	elt	/	ilc	/	olc	/	ulc.
Uls	/	els	/	ils	/	ols	/	uls.
Ult	/	elt	/	ilt	/	olt	/	ult.
Ulx	/	elx	/	ilx	/	olx	/	ulx.
Umd	/	emd	/	imd	/	omd	/	umd.
Umf	/	emf	/	imf	/	omf	/	umf.
Ump	/	emp	/	imp	/	omp	/	ump.
Umr	/	emr	/	imr	/	omr	/	umr.
Ums	/	ems	/	ims	/	oms	/	ums.
Umt	/	emt	/	imt	/	omt	/	umt.
Unc	/	enc	/	ine	/	one	/	unc.
Und	/	end	/	ind	/	ond	/	und.
Unf	/	enf	/	inf	/	onf	/	unf.
Ung	/	eng	/	ing	/	ong	/	ung.
Unk	/	enk	/	ink	/	onk	/	unk.
Uns	/	ens	/	ins	/	ons	/	uns.
Unt	/	ent	/	int	/	ont	/	unt.
Unx	/	enx	/	inx	/	onx	/	unx.
Upd	/	epd	/	ipd	/	opd	/	upd.
Ups	/	eps	/	ips	/	ops	/	ups.
Upt	/	ept	/	ipt	/	opt	/	upt.
Urb	/	erb	/	irb	/	orb	/	urb.
Urc	/	erc	/	irc	/	orc	/	urc..
Urd	/	erd	/	ird	/	ord	/	urd.
Urf	/	erk	/	irf	/	orf	/	urf.

Arg	erg	irg	org	urg
Ark	eck	irk	ork	urk
Arl	erl	iel	orl	url
Arm	erm	irm	orm	urm
Arn	ern	ien	orn	urn
Aep	erp	irp	orp	urp
Aes	ers	ies	ors	urs
Aet	ert	iet	ort	urt
Aex	erx	ix	oxp	uxx
Aeb	elb	ib	ob	ub
Ald	eld	id	old	uld
Alf	elf	if	off	ulf
Asg	elg	ig	olg	ulg
Akk	ek	ik	ok	ukk
Akm	elm	im	om	um
Akn	ela	in	on	un
Ahp	esp	ip	osp	usp
Ast	est	ist	ost	ut
Ats	ets	its	ots	uts
Att	ett	itt	ott	utt
Axt	ext	ixt	ort	uxt

Cēā vocaal voor dyp consonāten

Abds	ebds	ibds	obds	ubds
Abdt	ebdt	ibdt	obdt	ubdt
Abts	ebts	ibts	obts	ubts
Achs	echs	ichs	ochs	uchs

Acks / ecks / icks / ocks / ucks /
Ackt / eckt / ickt / ockt / uckt /
Ackx / erbx / ickx / okx / uxkx /
Aele / erle / icle / ogle / ugle .
Aeld / erld / ild / oild / uild .
Aelf / erlf / irlf / olf / uelf .
Aelg / erlg / irlg / oglg / uelg .
Alik / erlk / irlk / ollk / uelk .
Aelm / erlm / irlm / ollm / uelm .
Aeln / erln / irln / oln / ueln .
Aelp / erlp / irlp / ollp / uelp .
Aels / erls / irls / ols / uels .
Aelt / erlt / irt / olt / uelt .
Aelix / erlx / irlx / ollx / uelx .
Arms / erms / irms / orms / urms .
Armt / ermt / irtm / ormt / uermt .
Aens / erns / irns / ons / uns .
Aent / ernt / irt / ont / urnt .
Aeps / erps / irts / orps / ueps .
Aept / erpt / irt / opt / urept .
Aest / erst / irst / ort / urest .
Aets / erts / irts / ots / uets .
Aext / erxt / irt / oxrt / urext .
Aesch / esch / isch / och / usch .
Aeds / eds / ilds / ods / uilds .
Aedt / edt / idt / odt / uedt .
Aess / ess / iss / offs / uess .

C.

Aft / eft / ift / oft / uft .
Algs / elgs / ilgs / olgs / ulgs .
Alt / elgt / ilgt / olgt / ultg .
Aks / eks / iks / oks / uks .
Akt / ekst / ist / osk / usk .
Alm / elm / ilm / olm / ulm .
Aln / eln / iln / oln / uhn .
Als / ells / ils / ols / uhs .
Alt / est / ist / olt / ult .
Alx / elx / ilx / olx / ulx .
Alus / elus / ilus / olus / ulus .
Amt / emt / imt / ommt / umt .
Ans / ens / ins / ons / uns .
Ant / ent / int / ont / unt .
Aps / esp / ips / oaps / uaps .
Apt / ept / ipt / opt / uapt .
Art / eit / it / oit / uit .

Can vocale voor vier cōsonāten .

Achst / echst / ichst / ochst / uchst .
Achts / echts / ichts / ochts / uchts .
Ardst / erdst / irdst / ordst / urdst .
Arcts / ercts / ircts / orcts / urcts .
Arls / erlds / irls / orlds / urlds .
Arlt / erlt / irlt / orlt / urlt .
Arlts / erlts / irlts / orlts / urlts .

Arks / erks / irks / orks / urks .
Arft / erft / ifrft / orft / urft .
Arfs / erfs / irfs / orfs / urfs .
Arigt / erigt / irigt / origt / urigt .
Arks / erks / ieks / orks / uiks .
Arkt / erkt / iekt / orkt / urkt .
Arms / erms / irms / orms / urms .
Armt / ermt / irmt / ormt / urmt .
Arns / erns / irns / orns / urns .
Arnt / ernt / irnt / ornt / urnt .
Arps / erps / irps / orps / urps .
Arpt / erpt / irpt / orpt / urpt .
Arst / erst / iest / orst / urst .
Arts / ersts / irsts / orsts / ursts .
Aschs / eschs / ischs / oschs / uschs .
Ascht / escht / ischt / oscht / uscht .

C Can vocaal voor vijf consonanten .

Archt / ercht / ircht / orcht / urcht .
Archts / erchts / irchts / orchts / urchts .
Ardsch / erdsch / irdsch / ordsch / urdsch
Ardsts / erdsts / irdsts / ordsts / urdsts

C Can vocaal voor zes consonanten .

Ardschs / erdschs / irdschs / ordschs /
urdschs .

C ij .

Nota. **C**an consonante tusschen twe
ghelyke vocalen.

pier zal : men den ionghers leare spel
le alv. / Aha / ebe / ibi / obo / ubu .
fullalva / Aca / ece / ici) oco / ucu .
b a / aba . **Aca** (ede / idi / odo / udu .
c / booz e / Ada / efe / ifi / ofo / ufu .
en i / brez Afa / ehe / ih i) ego / ugu .
derd in s. / Afia / eie / iti / oto / uia .
consonant **Afa** / eke / iki / asko / uku .
Nota. **Ama** / ele / ili / ole / ulu .
Gewimer **Ama** / eme / imi / ome / umu .
meat con sonante **Ama** / ene / iui / ono / unu .
staade in **Ama** / midde bA **Ama** / epe / ipi / opo / upu .
tA woord **Apa** / epe / ipi / opo / upu .
daat een **Apa** / epe / iri / oto / utu .
vocale na **Apa** / ere / iri / oto / utu .
volgt en **Ala** / ese / isi / ole / usu .
mag van **Ala** / ete / iti / oto / utu .
der zel **Ala** / ete / iti / oto / utu .
ger ghe **Aua** / eue / iui / ono / unu .
den / of **Aua** / eue / iui / ono / unu .
twoorden **Aza** / eze / izi / ozo / uzu .
ware com pozitif .

Nota. De voca : le allean kaan na Ba, be/bi/bu/bu . Ca (ce/ci) co/cu . de conso : Da/de/di/do/du. fa / fe / fi / fo / fu . handt ha ge gi go/gu Da/he/hi/ho/hu . re rechte voais Ja / ie / ii / io / uu . Ra / ke / ki / ko / ku .

Lo / le / li / lo lu . Ma me mi mo mo .
 Da / ne / ni / no na Da / pe / pi / po / pu .
 Ra / re / ri / ro tu . Ha / se / si / se / su .
 Ta / te / ti / to tu . Va / ve / vi / vo vu .
 Za / ze / zi / zo zu .

C These consonanté voowels are thocále.

Bla /	ble /	bli /	blo /	bla .
Bra /	bre /	bri /	bro /	bra .
Cha /	che /	chi /	cho /	chu .
Cla /	cle /	ci /	clo /	clu .
Cna /	cne /	ni /	cno /	cnu .
Cta /	cte /	cti /	cto /	ctu .
Dra /	dre /	dri /	dro /	dra .
Fla /	fle /	fi /	fie /	flu .
Fra /	fre /	frí /	frø /	fru .
(	ghe /	ghi /		

Gla /	gle /	gli /	glo /	glu .	gha / gho /
Gra /	gne /	gti /	gro /	gru .	ghu / en
Kla /	kle /	kli /	klo /	klu .	webb / hie
Kna /	kne /	kni /	kno /	knu .	ghenan
Kra /	kte .	kri /	kto /	kru .	dagh / mæt
Pla /	ple /	pli /	pla /	pla .	darmé / cå
Pra /	pre /	pri /	pro /	pru .	spælæ met
Qua /	que /	qui /	quo /	qua .	rhea / let .
Sba /	sbe /	sbi /	sbo /	sbu .	teræ / daer .
					en zahmer
					ghæ / dzie
					roe nemæ
					• note
					• s / raiia

Notes.

C iii.

booz ca /	Sca /	soe / soi /	sco / sco /	scu / scu /	.
da/ſa etc.	Sca /	ſoe / ſoi /	ſco / ſco /	ſcu / ſcu /	.
bewiſt	Sfa /	ſſe / ſſi /	ſſo / ſſu /	ſſu / ſſu /	.
dat tzelſ	Sfa /	ſſe / ſſi /	ſſo / ſſu /	ſſu / ſſu /	.
de woord	Sga /	ſgæ / ſgi /	ſgo / ſgu /	ſgu / ſgu /	.
ghelijne	Sga /	ſgæ / ſgi /	ſgo / ſgu /	ſgu / ſgu /	.
peerd es /	Sba /	ſhe / ſhi /	ſho / ſhu /	ſhu / ſhu /	.
ende kaad	Sba /	ſhe / ſhi /	ſho / ſhu /	ſhu / ſhu /	.
in de pla /	Sia /	ſhe / ſhi /	ſho / ſhu /	ſhu / ſhu /	.
ſle ba des	Ska /	ſke / ſki /	ſko / ſku /	ſku / ſku /	.
	Sla /	ſle / ſli /	ſlo / ſlu /	ſlu / ſlu /	.
	Sma /	ſme / ſmi /	ſmo / ſmu /	ſmu / ſmu /	.
	Sna /	ſne / ſni /	ſno / ſnu /	ſnu / ſnu /	.
	Spa /	ſpe / ſpi /	ſpo / ſpu /	ſpu / ſpu /	.
	Sra /	ſre / ſri /	ſro / ſru /	ſru / ſru /	.
	Sla /	ſſe / ſſi /	ſſo / ſſu /	ſſu / ſſu /	.
	Sua /	ſue / ſut /	ſuo / ſuu /	ſuu / ſuu /	.
T / Raade	Tca /	tce / tct /	tco / tcu /	tcu / tcu /	.
booz ca /	Tca /	tce / tct /	tco / tcu /	tcu / tcu /	.
da/ſa etc.	Tca /	tde / tdi /	tde / tdu /	tdu / tdu /	.
bewiſt	Tca /	tde / tdi /	tde / tdu /	tdu / tdu /	.
dat tzelſ	Tca /	tſe / tſi /	tſo / tſu /	tſu / tſu /	.
de woord	Tca /	tſe / tſi /	tſo / tſu /	tſu / tſu /	.
ghelijne	Tga /	tgæ / tgi /	tgo / tgu /	tgu / tgu /	.
peerd es /	Tga /	tgæ / tgi /	tgo / tgu /	tgu / tgu /	.
ende kaad	Tba /	the / thi /	tho / thu /	thu / thu /	.
in de pla /	Tba /	the / thi /	tho / thu /	thu / thu /	.
ſle ba het.	Tia /	tie / tſi /	tio / tiu /	tiu / tiu /	.
	Tka /	tke / tſi /	tko / tku /	tku / tku /	.
	Tla /	tle / tli /	tlo / tlu /	tlu / tlu /	.
	Tma /	tme / tmi /	tmo / tmu /	tmu / tmu /	.
	Tna /	tne / tni /	tno / tnu /	tnu / tnu /	.
	Tpa /	tpé / tpi /	tpo / tpu /	tpu / tpu /	.

Tra /	tre /	tri /	tro /	tru /	.
Tla /	tse /	tli /	tso /	tlu /	.
Tva /	tve /	tvi /	tvo /	tvu /	.
Tza /	tze /	tzi /	tzo /	tzu /	.
Vla /	vle /	vli /	vlo /	vlu /	.
Vha /	vze /	vzi /	vzo /	vzu /	.
Vla /	we /	wi /	wo /	wu /	.

C Dry consonantē voorz een vocale.

Chla /	chle /	chlī /	chlo /	chlū /	.
Chza /	chze /	chzī /	chzo /	chzu /	.
Cwa /	cwe /	cwi /	cwo /	cwu /	.
Dwa /	dwe /	dwi /	dwo /	dwu /	.
Gwa /	gne /	gnī /	gno /	gnu /	.
Kwa /	kwe /	kwi /	kwo /	kwu /	.
Sbla /	sble /	sblī /	sblo /	sblu /	.
Sbra /	sbre /	sbrī /	sbro /	sbru /	.
Scha /	sche /	schī /	scho /	schu /	.
Scla /	sle /	selī /	sclo /	sclu /	.
Sknai /	scne /	scni /	scno /	scnu /	.
Screa /	scre /	scri /	scro /	scru /	.
Sdra /	sdre /	sdri /	sdzo /	sdzu /	.
Sila /	sle /	sli /	slo /	slu /	.
Sfra /	sfre /	sfri /	sfro /	sfuu /	.
	{ ghe /	ghi /			
Sgla /	sgle /	sgli /	sglo /	sglu /	.
Sgna /	sgne /	sgni /	sgno /	sguu /	.

.C iiiij.

Gra/	gret/	gret/	gret/	gret/
Skla/	skle/	skli/	sklo/	sklu/
Skna/	skne/	skni/	skno/	sknu/
Skta/	skre/	skri/	skro/	skru/
Spla/	sple/	spli/	splo/	splu/
Spra/	spre/	spri/	spro/	spru/
Squa/	sque/	squi/	squo/	squu/
Ssta/	ste/	sti/	sto/	stu/
Stra/	stre/	stri/	stro/	stru/
Sbla/	ble/	voli/	blo/	blu/
Svra/	vre/	vti/	vuro/	vuru/
Swa/	we/	wi/	wo/	wu/
Tbla/	tble/	tblt/	tblo/	tblu/
Tbra/	tbre/	bri/	tbro/	tbyu/
Tcla/	tcle/	tclt/	tclo/	tclu/
Tgra/	tcre/	tcti/	tero/	teru/
Tdia/	tdre/	tdri/	tdro/	tdru/
Tfla/	tgle/	tgli/	tflo/	tfliu/
Tfra/	tfre/	tfrt/	tfrø/	tfru/
Tgla/	tgle/	tgli/	tglo/	tgiu/
Tgra/	tgre/	tgrt/	tgro/	tgru/
Tkla/	tkle/	tkli/	tklo/	tklu/
Tkra/	tkre/	tkri/	tkro/	tkru/
Tpla/	tplø/	tpli/	tplo/	tplu/
Tpra/	tpre/	tpri/	tpro/	tpru/
Tqua/	tque/	tqui/	tquo/	tqui/
Tsba/	tsbe/	tsbi/	tsbo/	tsbu/

Ts	tsc	tsco / tscu	Nota.
Tsda / -tsde / tsdi /	tsdo /	tsdu	tsce / ende
Tsfa / tsfe / tssi /	tsfo /	tsfu	tsci / en
Tsga / tsge / tsgt /	tsgo /	tsgu	cōmē ös neghēs
Tsha / tshe / tshi /	tsho /	tshu	in / re palle.
Tsia / tsie / tsi /	tsio /	tsiu	.
Tska / tske / tski /	tsko /	tsku	.
Tsia / tsle / tsi /	tslo /	tslu	.
Tsma / tsme / tsmi /	tsmo /	tsmu	.
Tsna / tsne / tsni /	tsno /	tsnu	.
Tspa / tspe / tspi /	tspo /	tspu	.
Tsra / tsre / tsri /	tsro /	tsru	.
Tsia / tsse / tssi /	tsso /	tssu	.
Tsta / tsse / tski /	tslo /	tslu	.
Tsba / tsbe / tsbi /	tsbo /	tsbu	.
Tta / ttre / ttri /	ttro /	ttru	.
Tbra / tbre / tbri /	tbzo /	tbzu	.
Twa / twe / twi /	two /	twu	.

C Vier consonāten voor een vocale

Schlā / schle / schli /	schlo /	schlu .
Schla / schre / schri /	schro /	schru .
Sewa / swe / swi /	swuo /	swu .
Sdwa / sdwe / sdwi /	sdwo /	sdwu .
Skiwa / skwe / skwi /	skwo /	skwu .
Swra / swze / swzi /	swzo /	swzu .

Tbla / tble / tble / tble / tble .
Tbza / tbze / tbzi / tbzo / tbzu .
Note. **T**cha / tsche / tschi / tscho / tschu .
ts / boz **T**cla / tcle / tcli / tcelo / tcliu .
bla / bza scha etc . **T**cna / tcne / tcnii / tcno / tcnu .
bewijst **T**cra / tcre / tcri / tcro / tceu .
ghemeālic darzelde **T**gla / tgle / tgli / tgleo / tgleu .
woord ghe sijncopo **T**gna / tgne / tgnii / tgnuo / tgnuu .
es / ende **T**gra / tgre / tgrii / tgro / tgruu .
staā in de **T**pla / tple / tplii / tpleo / tpluu .
platte han tot des **T**pra / tpre / tpri / spr / spru .
Tstra / tstre / tstri / tstro / tstu .
Tbla / tble / tble / tble / tble .
Tbza / tbze / tbzi / tbzo / tbzu .
Ttw / ttwe / ttwi / ttwo / ttwu .
Tzwa / tzwe / tzwii / ttwo / tzwu .
Cuijs consonantē voor een vocale .
Tschla / tschle / tschli / tschlo / tschlu .
Tschra / tschre / tschri / tschro / tschru .
Tswa / tswe / tswi / tswo / tswu .
Tdwa / tsdwe / tsdwii / tsdwo / tsdwu .
Tkwa / tskwe / tskwi / tskwo / tskwu .
Tswza / tswze / tswzi / tswzo / tswzu .
Can noch alle tuschen twe a ghelyke consonanten .
bab / beb / bib / bob / bub ,

Cac	cec / cic	coc / cuc	.
Dad	ded / did	dod / dud	.
faf	fef / fif	fok / fuf	.
Gag	(geg / gig)	gog / gug	.
Hah	heh / hih	hoh / huh	.
Kak	kek / kit	kok / kuk	.
Lal	lel / lil	lol / lul	.
Mam	/ mem / mim	/ mom / mum	.
Nan	/ nan / nin	/ non / nun	.
Pap	pep / pip	pop / pup	.
Rat	/ ret / rit	/ roz / rut	.
Sas	,ses / sis	,sos / sus	.
Tat	/ tet / tit	/ tot / tut	.

Wt déze voorgaaſ ſillebtafelen,
zalmen lichtelic alderaſ consonant-
ſilleben/moghē spellen/zo datt gheā
noad en es breað daar vā te ſpreken.

L.

¶ Wouen de voornaamde cōſonant
ſilleben/zo vind' icker noch and vā
vocaalletters allea ghemaakt/wat
ſilleben zijn dat?

M.

Die ſilleben heaten de Grieken
diphthongos , dat zijn by ons vo-

caal silleben/van tweā lūdende let =
ters ghemaakt. Maer wy Nederlā
ders en hebben niet allean vocaalsil
leben van tweā/alleane/tzy ghelike
of onghelike:maar van dzy/ en vier
vocālen ghemaakt/ende zijn déze.

Van a.

aa . ae . aei of aey . at of ay . au .

Van e.

ea . eat of eay . eau . ee . eet of
eey . eeu . et of ey . eu .

Van i.

ia . iaa . iae . iaei of iaey . iat of
iay . iau . ie . iei of iey . ieu . ii .
io . iia . ioo . iou . iu . iue . iuet
of iuey . iuu .

Van o.

oa . oat of oay . oe . oei of oey .
oi of oy . oo . ou . oui of ouy .

Van u.

ua . uae . uai of uay . ue . uet of
uey . ui of uy . uie . uo . uu .

L.

¶ Waaromme steld ghy onder de
voornaamde silleben tweā aa/ghe =
merckt datmē in ghean gheschrifte/
hoe aud die zijn/noch oac in ghean

gheperente boucken/tsgelijs ghe-
bruukt en vindt :

M.

Als ic wel nauwe gade sla/ den
rechten aard/ ende manniere van
spellen/die ons voorouders in haer
silleben die sy van twean gheliken
vocale gheuondē hebben/ghebrukē:
zo beuinde ic van gheliken/hoe dat
ons bouen dien/ oac tweaa aa/ban
noade zījn. Want ic beuinde eerst= Nota
maal van tweaa ee als men de zelue De voca-
te rechte ghebruukt/zo ne moghen len haar
sy nemmer meer staan in tbeghin/ tweaster
midde/of hen vā ean woord/of daar gheen ghelijs
en moet eanē of mear letters/ty bo- staande/ en
calen of colonatē/achter an ghelikd maken
ende mede ghespeld werden: en zoa voorsybe
gheeft de zelue sillabe bullē/sterkē/
en gheheale voaalwoais. Sghelijs
eist oac met ioo/ uu Ende ic en can
my niet ghenough verwonderen/
dat ons voorouders de vier voca-
len van viuen / wel haar tweaster
ghepractikerd / ende de a/daat in
bastard ghemaakt hebben: die ons
nochtans haar tweaster also noad=

zakeligh es in ons Nederlādsche spel-
tijnghe / als d'ander zoamē hier zic
magh . L.

Gheeft my van den vijs vocalen
d'anclein exemplē/daat by dat ic ghe
waar werde magh / hoe datse alleā
staaf voor eanighe consonante / of
consonanten/ghelic ghy vozen ver-
haald hebt/wat van haren vocaal-
woais verliezen:ende staande haat
tweaster/den zelyen behauden .

M .

Lutterd wat toe.

Wander ende aa.

Hy al dat ghy aatt .

Wander ende ee.

Hest dat kind op het heeft hem ghe
kwelt .

Wander ende .

Hy sitt zijn tanden en bijtt .

Wander ende oo.

De brul oft es ghehauden God sy
ghel ood .

Wander ende uu .

Hy nam de buit rasch uu der māde .

L.

C Tes inder waarheit zoa. Onder-
recht my nu / belieuet ù / van alle dē
vocaalstillebē vozen ghenaamd / hoe
ende waarmen de zelue behoard te
stellen / by claren exemplelen.

W.

Ghearne/hoard toe!
aa.

Comt zeat wel te passe in dc naa-
uolghen ende dierghelike silleben
ende woorden als Bacster / d'raad /
graaffschap / maagh / haalter / naam
staā / gaapt / waat / caas / d'raarki / etc.
ae / æ / o / e .

Behoardmen te ghebrûken in de
naaruolghende ende dierghelike sil-
leben ende woordē als Wae / ghelyk
de schapen bleaten: de aendē q'wae-
ken:tael/gaemlic/ghend mannekin
van den ganzen : raept dat / op zijn
Zeausche:aerde/wæsse/maet op zijn
Zeausche : vaeze hoarebeaste die
voaid calfen hadde /etc.

aei of aey .

Ghebrûken de Hollanders ende
Zealonders meast in de naaruolghē

de/ende dierghelike sillebe en woord
den / als Maeikin / naeien / taey /
zaeid u coren . etc .

ai of ay .

Werdt te rechte ghebruukt in de
naaruolghende ende dierghelike sil
leben ende woordē / als Baie / cratiē
dratiē / gay / haiē / kate / maiē / naiē
paid / raiēn op zijn Brabāts : say / tay /
zaier . etc .

au .

Nota.
ao / en es   Wougt wel / in de naaruolghede /
niet zeer   ende dierghelike silleben ende woordē
different   den / als Vaut / caud / dau / fautzoen /
vā au / 30   beoz tan / haut / kautē / lau / nauwe / nauwelic /
sarmēteā   pau / rau / sautwenier / tauwen / bau =
der magh   we n / zauten . etc .

ea .

Ghebrūken wy wel / in de naaruol
gheñ / en dierghelike sillebe en woordē
den / als Eakappel / eadē / eafbrauwe /
deagh / weak / gheheal / leanen / ean /
leap / earbaat / heasschen / heat / gheaw /
meaze etc .

eai of eay .

Comt rechtzinnigh / in de naaruol
ghende / en dierghelike diminutiya .

Dat zijn woorden/die eenighe dmin
deringhe beteakenen/als Cleaikin/
van clead:scheakin/van schea:weat-
kin/ van weade: teatkin / tan tea an
den voet:zeatkin/ van zea:etc.

eau.

Schikt haar voeghelic/in de naار
volghende/ en dierghelike sillebe en
woorden/ als Leau / Meaus / reau =
sroa/ghe auwen/zeausch / etc.

ee.

Comt allean te passe/in de naار
volghende/ en dierghelike sillebe en
woorden/ als Cec/op zijn Brabant/
voor azijn : teefkin / weeghschale /
meel/ teems /scheenbean / reepbank /
leertauwer/leest/eett/etc.

cei of eey.

Dast wel/in de naار volgheli ende
dierghelike woordē diminutif/ als
Hteeikin/ van stad:beeikin/ van be-
de:teeikin/ van rede:leeikin/vā led:
peekin/vā pē/op zijn Brabāts/voor
wortel:teeikin vā té/letter:zeeikin/
van zede/ etc.

een.

Dtend žuuerlik/in de naار volgheli

D.

ende dierghelike diminutiuen ende
anders als Vleekin / vā weduwe:
weeuwe/weeuwere/etc.

ei of ey.

Werd ghenomen in de naerpol-
ghende ende dierghelike silleben en
woorden / als Zetk / op zijn Brā-
bants / van zetkin / voor zeaken of
pissen: beiden/weifelē/reigher/veil/
heimelic / grein / meiskin / creiten /
wep/peizen / etc.

eu.

Zalmen nēmē in de naerpolghen-
ende dierghelike sillebe en woordē
als Heu/mentmaker/stentē/weutē/
gheuzen/sleuzē/op zijn Brābāts:etc.

ta.

Moet men ghebrāken in de naer-
polghende ende dierghelike sillebe
ende woorden als Ja/Jacob/laghe/
tammer/Jan/etc.

iaa.

Behoorden te selle / in de naer-
polghende ende dierghelike sillebe
ende woorden als Jaaghstok/haar-
litx/taarmaart/taas/voor/ta3y:taat
per Paragōgen, voor ta het.

iae.

Altmen de Hollanders ende Zeelanders/ in de naارuolghende ende vierghelike slyeden ende woorden/ als Iae/ voor; ia : Jackip/ voor; Jacob : iaeghen/ voor; taghe : iaer/ voor; iaar : taes voor; tay : taet voor; taat/ tae of iaey. Cetc.

Werdt alleane van den Hollanders en Zealanders ghebruykt/ in dit naارuolghende ghesijncopeerde woord/ als Jaey/ voor; tay / of ia hy. iai of tay.

Comt wel / in de naارuolghende ghesijncopeerde woorden/ als Iaic/ voor; ia ic : tay/ voor; ia hy : in welke woordē my dinkt dat wy qualic spreken : wat alsmē braaght / Hebd ghy dat ghedaan ? Men behoerd t'and woorden ia/ende niet iaic. Van ghe liiken / Es hy commen? Ja: niet tay. iau .

Ghebijaken de schutters / of colbs by ons / ende es interiectio letantis, alsmen de schuete / of den roltwint.

ie.

Werdt tweasins ghebruykt/
D ij.

Gantins/in de naaruolghede ende
dierghelike silleben ende woorden/
als Rie^c / bedied / lie^f / d^rieghdraad /
wotel / riem / zien / stiep / bier / prie^{ter}
nietre / briezen etc. Andertkins/op
zin Hollandsch / Zeelandisch / ende
Westvlaandsch / in dit naaruolghē
de woordt ie / voor ghy : teghen /
voor teghen .

iei of tey .

Schikt haer wel/in de naaruol-
ghende ende dierghelike diminuti-
yen als Bie^ckin / van bie^c:knie^ckin /
van knie^c:die^ckin / vā die^c:lie^ckin / van
lied : lie^ckins / van lieden : rie^ckins /
van ried / etc. ieu .

Goucht wel in de naaruolghē
ende dierghelike sillebe en woordē
als Mahieu / nieu / brieu / wieu /
rieusch /etc.

ij .

Werdt behoarlic ghesteld/in de na-
rolghē en dierghelike silleben en
woorden / als Dic^c / berich^c / ghekijs /
hijght / bijl / rijm / schijn / begrijp / grūs
spijt / tijrdagh /etc. Hier salmen oac
noteren hoe dat men zommighe lie

den vind / die zegghen sy / of sy / voor
io.

C ghy.

Stellen wy / in de naaruolghende
ende dierghelike silleben ende woord =
den / als Joc / tocken / ioocte / Jode / iof-
frauwe / tonnen / tongh / ionste / etc.

10a.

Ghebrûken de Hollanders / in dit
naaruolghende woord / als Joast /
voor / Joas / Iodocus / of lustus : of zd
nemen sy / consonant ende zegghen
Joast. 100.

Es became / in de naaruolghende
en dierghelike silleben en woorden /
als Joodsch / Joodscheland / ioocte.
101.

Ghebrûken de Hollanders / ende
meer ander / als sy zegghen / Ik hebt
iou ghegheue / voor ic hebt u gheghe
uen : sy toughen / van iaghen.
111.

Huerbueren wy te rechte / in de
naaruolghende ende dierghelike sil
leben ende woordē / als Jucte / iupe
bier / baltu / maiu / etc.
112.

Zalmen nemen / in de naaruolghē
D iiij.

de' ende dierghelike silleben ende
woordē als Juedē/inēsch/inēcht/
inē vercoit voor inedē : Juete/vrau
wen naam/ etc.

tuet of iney.

Bought wel in de naaruolghede
diminutivē als Juetkin/Juetkins.
tuu.

Died ons wel/in de naaruolghesi
ende dierghelike sillebe' ende woordē
als Alūn/baliuusstroede/matiuus:
of men magh oac de voorzeide woordē
den spellen ald' Alūn: baliuusstroede/matiuus/etc.

oa -

Nota. Zalmen te rechte ghebrukē/ in de
sa/uareh
uo/zijn naaruolghede' ende dierghelike sil-
geat ghe-
leben ende woordē als Loac/doad/
roaffschip/ hoaghcheit/ oalic/ oam/
schoan/loapt/Dastlād/oatmoedigh/
gheloaque/hoazen/etc .

oai of oay.

Es wel boughēde/in de naaruol-
ghede' ende dierghelike silleben es
woordē als Hoay/doaten/beroad/
goaien/bloaten/broatēn/op zyn Brā-
bants/voor b्रoaden: noaid/etc.

oe.

Behoard te staā / in de naargolghē
de' en dierghelike sillebē en woordē/
als Goed/ goed / groen / snoet / hoest/
moet/groeze/etc. Hier doet te notērē
hoe dat dees vocaalsillebe/veel ghe
meās heeft met ou/zo datmē zonder
medoe/ d'ean hooz d'ander wel ghe
brūken magh .

oei ofoey.

Steldmē déghelic/in de naargol-
ghende ende dierghelike silleben en
woordē/als Boeten/coetiēn/verfotien
groeien/loeid/moet/coetiēn/snoetiēn
etc .

oi ofoy.

Zalmen stelle/in de naargolghēn
ende dierghelike sillebē en woordē/
diminutif / als Oitkin/van bōde :
goitkin van god: oitkin van o: zōiski /
van zode: oy interiectio dolentis:
oquaat / etc .

oo.

Comt zoat behoard/in de naars-
uolghende ende dierghelike sillebē
ende woorden als Loofd god / be-
loofdy dat ghy cōmē zuld: School-
D iiiij.

measter / boom van der cupe / hoolzaad / moocachtigh / proost / etc .

ou .

Note.
hoe dat de Es ghenough ghelykquormigh met
werkleue : myngden oe : zoa men in de naaruolghende /
dezēnph. en dierghelike silleben en woorden /
stellen in lichtelic bemerken can / als Bouue /
alle woord / die wy of boeue:ghenoughē / of ghenoeghē:
shente naers in roukeloas / of roekeloas / etc .
au / spellē ou of ou y .

Moghen wy nemen / in de zelste
woorden die wy binden voor exemplē /
in de vocaalsillebe oet .
ua .

En ghelykt niet qualik oa / ende
wy Nederlanders moghenze der =
uen : ende sy en comt nerghens in
te passe / dan alster (volghede de La
tynsche spellinghe) q voren staad :
wat in de plaatle der zeluer : moghe
wy nemē / aldus wa : ghelykmen in
de naaruolghen en dierghelike sille
ben ende woorden / zien magh / als
Cwaad / kwackel etc .
uae .

Werdt ghebruukt / volghende de
Latynsche spellinghe / in de naaruol-

ghende ende dierghelike silleben en
woorden als Quacki querne/quae-
lic op zijn zeausch/ende Hollâdsch:
maar volghen ons Nederlâdsch / zo
nemen wy wae/etc.
uit of uay.

Wijndt den Brabanters zeer wel
in de naaruolghende woorden/vol-
gheli de Latijnsche spellinghe / als
Quay/voor qwaad:quayen / voor
qwaad werden:etc.
ue.

Wougt wel/in de naaruolghende
ende dierghelike silleben/en woor-
den/als Ruek/verhueghen/kueken/
vermuelen / tuem / huepe / cuensel /
duerwaardet / gheluest / pueteren /
rueckin/nueze/etc. Maarna q/c/k/
volghede de Latijnsche spellinghe /
doed ghelyk by ons we / als Quiele/
voor qweien/quene : querdel/etc.
uea.

En magh nerghens in bet te passe
commen/dan in de naaruolghende
ende dierghelike silleben ende woor-
den/ als Duearen/ op zijn Brabâts/
voor doaren: cueart voor Coornelis:

huearn/boor hoarn:etc.

uei of uey.

Past uit der maten wel/in de na-
volghen diminutiuen/als **Huetkin/**
van hue schip: Juetkin/van Juede:
rueikin/van rue, manekin van den
hondē: zueikin/va zuede vischs/etc.
ui of uy.

En comt niet q'waltk by/in de na-
volghende ende dierghelike sillebe
ende woorden / als **Buielen/cuiele/**
sluiere/Crmuien/huien/cruien/luiē-
re/puien/tuieten/zuien wind/etc.
Maar na q / volghende de Latijn-
sche spellijnghe/doed ghelyc by ons
wy / naar c / k / ende q / als **Dwic-**
zeluer of quiczeluer/q'witin of quin-
tin/q'wirijn of quirijn: naac elx ghe-
lieste.

uite.

Maghmen ghebrûken/in ghelyke
woorden met uea/vozen verhaald.
uo.

Volghende de Latijnsche spellijng
ghe / past ons wel / in dit nauolghe[n]
woord/quollen . **C**repel/ **Z**y lâghen
va groater ziekte/zo daerlic en quol

le: of volgheen **T**neblâdsch/q'wolle.

uu.

Hémen wy noadzakelik/in de na-
uolghen en dierghelike silieben en
woorden / als **W**uuc / gheluud /
Druustac/huug in de kele / vuul /
slumachtigh/ruum/sluup =
houk/huitwerk/huil =
vrauwe / uitgâg /
Luurkin /
ette.

F **I** **A** **I** **S**.

TDERDE DEAL.

Sprekende hoe men med alderande
redenen ende proposten/diem en by ghe=
schrifte of in prente / tzy dicht of
ghean / uitstellen wylde/
handelen en om=
gaanzal.

L Learknecht.

L ULEZEN DER CONSONANT ENDE
VOCAAVLLEBEN / HEBBE ic TER DEGHE
VERSTAAN : A BELIEUE MY VOORD TVE=
GRIJP ENDE KENNESEL DER FIGUREN EN
FIGURALEN TEAKENEN DER WOORDEN EN
DICCIEN/ TE VERELACEN ENDE MY DAAR
IN T'ONDERWIZEN!

M Meester.

FIGURZ DICTIONUM, ZIJN NIEUWE/CON=
SIGHE/EN GENTE MANNIERE VAN VER=
DERTIENGHE DER WOORDEN / MIDS DAAR
AF / OF AN DOENDE EANTIGHE LETTEREN /
SILLEBEN/OF ZEKER TEAKENEN: DER WEL=
KER ZIJN ELF / IN ONS NEDERLANDSCH /
ZOMTIJDSE PASSE COMEFI:ENDE HEB=
BEN EARTSMAAL BY DEN GRIEKEN GHE=
WONDEN GHEWEEST/DAAR ZY NOCH DEN
NAK AF BEHAUDE HEBBEN/EN ZIJN DÉZE.

Prôthesis, zonder figure te schrijue: ten ware dat t'woord/daar voer dat letter of sillebe by ghesteld wierde/ noch wat meer beteaken / dan daar voor datt staad:ende van zalmer dit tearkin boren bouen stellen/ aldus >.

Paragôge, dat zonder figure te schrijue:ten ware dat t'woord daar achter letter of sillebe by ghesteld werd / wat meer beteaken / van daar voor datt staad:ende van zalmer dit tearkin achter bouen stellen/ aldus <.

Aphérésis, met een merkelijk teake te schrijven voer bouen an t'woord/aldus <. Apocope, met een merkelijk teake gheschreuen/in thende bouen van de woordē/ aldus > .

Epenthesis, met een merkelijk teaken te schrijuen/bouen in de midden (in dien men wild) aldus > .

Syncope, zonder figure te schrijue:te sy dat t'woord / dat ghesyncopeerd werd/noch wat meer beteakede/dā daar voor datt staad: en van zalmer dit tearkin boren stellen/aldus ^ .

Syncretis, met een merkelijk teake bouen tweā vocāle te schrijue / aldus ^ .

Dieresis, met een merkeligh teake
te schrijuen aldus .. boven de vocale/
of op de tweaste vocale. Of in thede
van een reghel aldus = .

Synalepha, met een merkelig teake
te schrijuen aldus & .

Apostrophus, met een merkeligh
teaken te schrijuen aldus ' / boven na
d'earste letter van twoord .

Hyphen, te schrijuen wildmen / met
een merkeligh teaken/ aldus - on-
der an twoord/ of niet wildmen .

L.

Wat bediede de voornaâde Grieç
sche woorden/ende hoe werden de si-
guurkens van dien ghebrukt. Be-
wijs my dat by exemplaren van elk
bizonder !

M.

Prôthesis, es te zegghê an of bilstel =
lijnghê vâ letter of sillebe/in theghî
van eanigh woord. Exempel zôder
teaken : Csal zoa ghebueren/ booz
het zal . Exempel met teake : Tean
vâ beadé/ behoerd my toe.tean voor
het aan.Tean/bediedt oac den tean/
of tea/an den voet / etc .

Paragôge, es te zegghê an of bittel
lijnghe van letter of sillebe/in thede
van eanigh woord. Exempel zonder
teake: *Ic bens verzekerde*/voor ic be
des verzekerde. Exepel met teaken/
Zalt moghe waar zijn: voor zal het
moghé. *Zalt* / op zijn Gulix/ Cleefs
Ghelds/eli Wries: es by ons zaut.

Aphéresis, es te zegghê afweringhe
of aannidhinghe/van letter of sillebe/
in tbeghin van den woerde. Exepel
“*Daam ende Melis* / hebben beade
“*Linen gheurijdt*. *Daaā*/voor *Adaā*:
Melis, voor *Cornelis*; *Líne*, voor
Catlinen, etc.

Apócope, es te zegghê afweringhe
van letter of sillebe/ in thende van
eanigh woord. Exepel /*Hy zey*/dat
hy niet comen en zou: *Wooz hy zet*=
de dat *hy niet commē en zoude*/etc.
Dit ghebuerd mear in tdicht, dan
in vulle matérië.

Epéntesis, es te zegghê tusschestel=
lijnghe/van letter of sillebe/ vā dat
coxt es/om dat zot ijsds te verlijnghē/
om tdichts wille. Exepel /*wy gaan*=
de duer Deder' emōde na Mech'che

len/wierden alle nat: t. oor wy gaade
vuer Dederode naer Mechle. etc.

Syncope, es te zegghē aluidinghe/
of afcoertijnghe vā letter of sillebe/in
middē van een woord/ve tweā deale
wederō rzaamē boughende. Exempel
zonder teake: Haud u clouklic/voor
cloukelic. Exepel met teake: Cau't
den kinde l'eten: voor cauwet den
kinde/etc. Caud/es dat niet heat en
eg: ende cant/es clap.

Syncretis, es te zegghē incremptijn =
ghe van tweā vocalen/ in eā sillebe /
die vā nature ghedeald zijn/in tspell-
len. Exempel: Laatt de vruchten op-
groeten vā tweā silleben/ daart van
nature/ vā dzy silleben es/aldus op =
groeien/ etc. Dit ghebuerd om
tldichts wille/eh anders niet.

Dietretis, es te zegghen dealijnghe/
van vocalē/die somtijds zouden mó
ghen voor een sillebe ghenoemē wer-
den. Exempel: Men zied de Posten
dicmaal in haar schriuen/ d'ean den
anderten contrariēren/etc. Item dees
figūre werd somtijds in tprenten en
in tschriuen ghebruukt/in thef van

aan reghel / alsmen een woord dat
compositif es/in zijn twea simpel
beteakenessen / bedwonghen werd
te deale/ als deze/Groot-bab:hoagh-
balu:hoasd=zwere.etc.

Synalépha ,es te zegghé uutstoatijn
ghe van der vocale e/ in thende des
woords/dat van t'wean lillebē es of
meat/ als tnaughehē woord (zond
eantigh tuschenlichaem) van h/o/ vo
cale beghind . Exempel / D'aust'
oorcōde'es vā goedē nāme'en fāme.

Apostrophus, es te zegghen t'zamen
hortinghe van vocalē/ ende es aan
dijnghe met Synalépha : zonder dat
Apostrophus de voorgaande vocale
heat wegh werd/van een woord/ vā
eander lillebē zonder meat : stellede
in de plātse van diere /ean half mak
tgin . Exempel / Gh'hebt d'heelt
van den tīd/ q'waltic gh'observeerd.

Hyphen ,es te zegghen ondereas-
tinghe van woorden / die men zou
de moghen verschean schrijuen / be-
haudēs elcs beteakenesse : Exempel/
Schoolmeester : Leertauwer :
Biervoerder : Wischcooper/etc.

E.

L.

C Ic bedanke u hertelik veruâren
meester. Nu en rester niet meer/dâ
de punctuacij van allen redenen
en propoosten: leard my de zelue oac
wijs werden / belieuet u!

M.

Hoe wel dat alle talen/haar eighē
verschil van spellen/ende uitsprake
hebben / nochtans zjin sy ghelyk/in
haar puctuacië / vā ghebrokē mid
delenatighen/ende vullen zin / des
propoonts. Ende om daar van tver-
stand te hebben/ zo moet ghy tweā
zaken verstaan.

D'earste es/dat ghy de figuren en
namen der zelver kend.

De tweaste/ dat ghy weett de be-
hoarliche platse/ daarmen die be-
hoard te stellen.

L.

C Welk zjinze/ende hoe werdenze
ghenaamd?

M.

Tearste ghemaakt ald^o, of ald^o/
es in Grieche ghenaamd Cōmā:
Nota.
Comma
nemen de
yommi
ghe booz

of schyabbekein / het welke men zett Colon/ en
Colō boop
Comma-
naar eanen halue of ghebroken zin /
in tverhalen zijs halems / tgheend
datter naar volght / van stonden an
daar by voughende .

Tweaste ghemaakt aldus : es in
Grieksche ghenaad Colon, in Latine
ne membrum, dats leddeal of mid-
delmatigh tuisschenscheid der redē/
het welke men zett achter eanē twi-
felachtighē / dats vulhenden / maar
niet zo vulhēdt / of tgheē datter na =
volght / en maghcher noch bistaan /
om den vullen zin t'hebben .

Derde ghemaakt aldus . es in
Grieksche ghenaam Periodus, in
Latine clausula, of terminus, dats slot
of hende der reden / ende werd ghe =
steld thenden eanen vullen zin .

Vierde poaint es dit : in Latine
ghenaad Interrogatio, dats vrāghe/
allsmen ieman / of hem zelyen iet
vrāgheit: somtijds besluten den ghe
healen zin / ende somtijds niet : ende
alſe den vulle zin sluit / dan moetet
ean hoofdletter naaruolghen .

Vijfste ghemaakt aldus ! es in dit ons
flora.
C if.

lede der Latine ghehaant Admiratio, dats
reide mag
met de
naer de
restacis /
Imperie
cacie / etc.
clamatis /
Echopas
gnat /
Comites ghe vā eantgh propoost / op hem zel-
uen / russchen twea half cirkels .

Tzeste aldus ghemaakt) es in
Grieksche ghehaant Parchelis, in La-
tine Interpositio , dats tuschstellijn
zonder twelke de begon
nen zin / blijft éuen
wel in zijn
gheheba-
le .

L.

C Carzame' en goed willighe mea-
ster / gheeft my een exempl / of pro-
poost / by twelke ic bekennen magh /
de behoartighe plâtsen van een teghe-
ligh poaint bizonder / om vā ghelyke
in and redene of matérien / de zelue
te learen stellen .

M.

Dits tpropoost / van zulk als ghy
beghert .

Conijng vā Wākrijc/wel
wētende/hoe groatelic dat
paſſe en eandragt/beter zijn
van twiſt ende tweadraght/heeft
met der keizecligher Maieſteit v̄
de ghemaakt/God ghēue dat hy ea
welic duren moet) ende om dien te
het te versterke/zo heeft hy der zelv-
der M'. in veel ende diueſche zākē
ghelielt:en de K. M'. wederom hē.
Wie en zoude hē van zulk ean blide
tidtinghe niet ſblide/verhueghen/
en God hertelic danken/van zulk
ean accoord:waar duere allen twiſt
ter nēbghēleid zīnde/alle minneli-
ghe ghemeanschap/onder alle ker-
ſten Prince ende hāre landē/voord-
gang nēmen zal:Och hoe lāghe heb
ben wy op alle ziden/dézē tijd ghe-
wacht/en daat na ghehaakt! Wel
moetēze bāren/en langhe leue/dier-
cauze af zīn:ende God moettſe
bekearen/die de zelf-
de allianciē/zullen
pōghen te v̄
ken.

F A M I S .

C iii.

De Kereesper tot der Nederlandscher
Spellinginge.

Wat maskt ghy hier/breemd van ghelakte
In Nederlaand? Ghy hebt onghelyk.
Ghy en cricht ghean woest (Ghy comd te late)
By my/ende elken misns ghelyk.
Ghy zind te iongh/onauthentijk.
Dijn afcomste es ons onbekend.
Wy connen dijns (zonder bezwijk)
Daeruen. Bus wegh van hier omtrent!

De Nederlandsche spellijnghe / tot
haren berespet.

Ken den niet bremd/stild ubben tozen /
Vloo^r die myk kend/en wel bezied .
In ta b c / ben ic ghebozen/
Duer tiso/diett al baard wies gheschied:
En wederom brijnghende es tot niet.
Al ben ic iongh/clein/tear van eaken /
Mijn vadry/es zulk/vaatt mijn bedied /
My can een wijs noch van my maken .

